

ÖRÜLÜNK, HOGY RÉSZ VETT RENDEZVÉNYÜNKÖN, REMÉLJÜK HASZNOSSÁG TALÁLTA!

Összefoglalóként az alábbiakban gyűjtöttük össze a legfontosabb tudnivalókat és hasznos weboldalakat, ahol további információkra is találhat.

Az internet ma már átszövi az életünket

A World Wide Web alapjait 1989-ben dolgozták ki Svájcban, és szintén ott mondták ki 1993-ban, hogy a világháló mindenki számára elérhető. Ma világszerte 7 milliárd ember 12 milliárd eszközt csatlakoztat az internetre, és Magyarországon kevesebb mint 10 millióan 12 millió SIM-kártyát használunk.

Létezik okosporszívó, telefonjainkról állíthatjuk az izzók fényének színét, irányíthatunk fűtést vagy klímát, de biztonsági szakértők fedeztek már fel okoshűtőkből álló zombihálózatot is. (Ez a hálózat spam üzeneteket küldött szerteszét a világba.) Láthatjuk, hogy ez mekkora kontrasztot jelent ahhoz képest, mikor 1991-ben megjelent az első webkamera: ekkor a feltalálók csupán egy kávéskanna tartalmát szerették volna látni távolról, hogy érdemes-e elindulni kávézni. (A cambridge-i egyetemen történt, diákok fejlesztették és tesztelték, percenként 1 képkockát továbbított a kamera.) Az elmúlt időben a webre kötött gépek számának ugrásszerű megnövekedésével újabb tényezők játszanak nagyon fontos szerepet – **a biztonság és a tudatosság jegyében.**

Mindig tegye fel a kérdést – Miért?

Ahogy növekszik eszközeink száma, úgy tódul elénk egyre több és több információ is, sok esetben különböző forrásból, különböző tartalommal.

Ha megkérdőjelezhető vagy egymásnak ellentmondó információkat találunk, mindig tegyük fel a kérdést: Miért? Vizsgáljuk meg, milyen érdeke fűződik az íróknak az írás publikálásához. Az igazság gyakran a több különböző álláspont között búj meg, mindig mérlegeljünk, szűrjük le a lényegét, vessük össze a leírtakat egymással.

Azért fontos, hogy ezzel a szemlélettel nézelődjünk a weben, mert ahogy kutatjuk az igazságot, úgy fognak minket is megítélni. Ha kíváncsi lesz valaki ránk, a lehető legtöbb forrásból próbál utánunk érdeklődni. Fontos, hogy különböző forrásokból ne adjunk egymásnak ellentmondó információkat. A valósággal szöges ellentétben álló képet se fessünk magunkról, hogy ne tűnjünk hiteltelennek és „skizofrénnek” sem.

HITELESSÉG, OBJEKTIVITÁS – mindig ellenőrizze több forrásból az információt!

Mi az a személyes márka?

Manapság a személyes márka az, amit rólunk gondolnak, miután beírják a nevünket Google-be. Ez fontos, mivel ha például jelentkeznénk egy munkára, teljesen biztosak lehetünk benne, hogy a munkaadó ránk fog keresni, és ez alapján alakul ki az első benyomása.

Facebook, Twitter, Youtube és egyéb profilokat fontos megfelelően kezelni.

Ha rákeres egy névre, nagy valószínűséggel a közösségi oldalak a keresett emberről szóló részleteket már a találati lista első oldalán kimutatja, ahol akár az ismerősöket is meg lehet nézni.

Digitális ismeretség I.

A kapcsolati tőkénk szerves részét képezi a személyes márkánknak. Ezért lényeges, hogy pozitív és hiteles képet mutassunk magunkról. Beszéljünk először meglévő ismerőseinkről!

Ahol lehetőségünk van rá, csoportosítsuk ismerőseinket tudatosan! Például: család, közeli barátok, távolabbi ismerősök és tematikus csoportok. Egy zenekar, amiben zenél; egy klán, amiben online játszik; vagy egy csapat, ahol sportol – mind külön csoportot érdemelnek. Mikor megosztunk valamit, akkor is oda kell figyelniünk, hogy mit és kivel osztunk meg. Ezt tegyük a célközönség alapján!

A legrosszabb megoldás, ha minden megosztásunk, adatunk, fényképünk teljesen nyilvános, hiszen profilunk publikus része gyakorlatilag a modern kori önéletrajzotok.

Saját tevékenységed	Ki láthatja a jövőbeni bejegyzésidet?	Ismerősök	Módosítás
	Átmézhető az összes bejegyzésidet és mások dolgait, amelyekben megjelöltek.		Tevékenységnapló használata
	Korlátozod azon bejegyzésid láthatóságát, amelyeket ismerőseid ismerősével is megosztottál, vagy nyilvánosak?		Régebbi bejegyzések korlátozása
Hogyan kereshetnek meg és hogyan vehetik fel az emberek a kapcsolatot veled	Ki jelölhet téged ismerősnek?	Mindenki	Módosítás
	Ki láthatja az ismerőseid listáját?	Nyilvános	Módosítás
	Ki kereshet meg a megadott e-mail-címed alapján?	Mindenki	Módosítás
	Ki kereshet meg a megadott telefonszámod alapján?	Mindenki	Módosítás
	Szeretnéd, hogy a Facebookon kívül keresőmotorok hivatkozást jeleníthessenek meg a profilodra?	Igen	Módosítás

Rólunk Hirdetés létrehozása Oldal létrehozása Fejlesztők Álláslehetőség Adatvédelem Sütik AdChoices Feltételek Súgó

Facebook © 2018
Magyar English (US) Deutsch Français (France) Italiano Пуссия Español Románă Português (Brasil) العربية हिन्दी

A Facebookon az adatvédelmi beállításoknál vagy az egyes posztjainknál tudjuk beállítani, hogy kik láthatják tartalmainkat. Instagramon pedig privátra tudjuk állítani a profilunkat.

Digitális ismeretségek II.

Idáig meglévő ismerősökről volt szó, most térjünk át a kapcsolatépítésre, ismerkedési szokásokra.

Nem mindig az van, az adott profil mögött, mint akit gondolunk, vagy akinek kiadja magát valaki. Az interneten bárkivé válhatunk, akár mi is. Ezt tartsuk szem előtt, amikor egy ismeretlen ember keres minket bármilyen platformon és mielőtt bármit megosztanánk vele, netalántán személyes találkozóra szánánk magunkat.

Egy példa Coby Persin kísérleti videója.

Egy jól felépített személyes márkát is könnyedén tönkretelhet egy kompromittáló kép vagy kínos beszélgetés. Ezért nagyon fontos, hogy ne küldjön senki olyan képet magáról és ne írjon olyat, amit később megbánhat, hiszen ezekkel bárki könnyen visszaélhet. Tudjuk, hogy mennyire egyszerű képernyőmentést készíteni akár okostelefonon is, ezért azok az alkalmazások is veszélyesek, amelyek azt hirdetik, hogy pár másodperc múltán törlik az elküldött képet (Snapchat)! (18 év alattiak egymás közt elkészült intim fényképei és videója is pedofil tartalomnak számítanak, szexting témáról bővebben katt.)

Jó lenne, ha nem válna zsarolhatóvá senki sem... A szerelem a világon az egyik legjobb, legcsodálatosabb érzés, de sajnos elvakíthat és felelőtlené is teheti. Akire ma még rábíznánk az életünket, az később akár közzé is teheti a csak neki küldött fényképeket.

Ha valaki megszerez egy kínos képet, akkor kérhet újabbat és újabbat, vagy bármi mást a „hallgatásért” cserébe. Vagyis mindez zsarolásba, zaklatásba torkollhat, ezért fontos, hogy tudjunk nemet mondani párkapcsolaton belül is! Ne ezzel akarjuk bizonyítani a szerelmet!

Zaklatás, vagyis cyberbullying

Ne engedjünk a megfelelési kényszernek! Azért, mert egy csoport kiközösít valakit, ne álljunk be a zaklatók sorába csak, hogy tartozzunk valahová. Már azzal is közreműködővé, részesévé válik valaki a zaklatásnak, ha tud róla, de nem tesz semmit a bántalmazás ellen. Ne nézzünk félre, ne legyünk közömbösek a szenvedő fél iránt, hiszen bárkiből válhat áldozat.

Ha legalább egyvalaki kiáll a zaklatott társ mellett, a csoport „lelkessedése” akár azonnal alábbhagyhat. Nagyon fontos: ha valakit zaklatnak, az nem az ő hibája! A zaklatás online formája is bűncselekmény! Az elektronikus zaklatás sokkal több lehet a hagyományos zaklatásnál, és az örületbe kergetheti az áldozatot, hiszen a zaklató üzenetek, a sértő megjegyzések a világhálón a nap bármely pillanatában elérhetik áldozatukat, a folyamat nem ér véget az iskolában. Veszélyesebb lehet a netes zaklatás, mint a személyes piszkálódás, mivel sokszor a támadók álneven jelennek meg az online térben, és akár globális támogatást is kaphatnak a netes trolloktól. Nem egy tragédiába torkolló magyar, illetve nemzetközi esetről tudunk.

Védekezzen!

Sok esetben mi magunk is tehetünk azért, hogy nehezebb legyen a zaklatók dolga.

Például egy elfelejtett bejelentkezés egy nyilvános gépen...

A megelőzés itt sokkal célravezetőbb és egyszerűbb, mit az utólagos tűzoltás, védekezésre jelen esetben is „óvszert” javasolnánk.

Először is fontos, hogy kiskutyánk neve vagy születési dátumunk helyett használjunk erős jelszót. Ennek követelményeivel nyilván tisztában vagyunk, de azt se felejtjük el, hogy egy jelszót csak egy helyen használjunk. Célszerű létrehozni egy privát és egy hivatalos e-mail címet, fiókot is több szolgáltatás esetében, különböző jelszavakkal.

Sokan a mai napig elfeledkeznek róla, de egy jól beállított tűzfal és egy rendszeresen frissített adatbázissal rendelkező vírusirtó megfelelő védelmet nyújthat a betolakodókkal szemben. Ahogy a hagyományos óvszerek is van lejárati ideje, úgy egy régi adatbázissal rendelkező vírusirtó sem nyújt teljes körű védelmet. De ne csak programokra és karakterláncokra bizzuk biztonságunkat az online térben, mozogjunk tudatosan benne!

Jóval trükkösebb csapda az adathalászat. Sokszor az általunk ismert belépési oldalakkal megegyezőnek látszó oldalra irányíthat egy üzenetben küldött hivatkozás, de ennek ne dőlünk be! Bankok, rendszergazdák és komolyabb cégek sosem kérik be jelszavunkat és felhasználónevünket, főleg nem e-mailben.

Ha egy plázában, kávézóban nyilvános, ingyenes Wi-Fi-re csatlakozunk, ilyenkor óvatosabban használjuk az internetet, bankkártya adatokat ne adjunk meg lehetőleg és egyéb érzékeny dolgokat se kezeljünk. (Példa.: Barcelona - MWC – Avast adathalászáti kísérlet) Erre jó megoldás a mobilinternet használata, hisz abba a hálózatba nem tud más becsatlakozni, nem tudnak lenyomozni. A VPN használata is megoldást jelenthet. (Egy külön szolgáltatás, ami egy átjáróval védi a kapcsolatunkat nyílt Wi-Fi hálózatra kapcsolódás esetén is.)

Célszerű mobileszközeinket is ellátni a megfelelő PIN kóddal és egyéb védelmi megoldásokkal, legyen az ujjlenyomat-leolvasás vagy hagyományosabb, számkódos képernyőzár. Ne engedjük, hogy mobilunkon keresztül hozzájuthassanak profiljainkhoz! A lényeg, hogy célszerű digitális személyiségünket annyiféle módon kell védeni, amennyire csak lehetőségünk van!

Leselkednek ránk olyan veszélyek is, amelyek ellen kevésbé tudunk védekezni. Ilyen például a tracking cookie, azaz a nyomkövető süti. Netezési szokásaink annyira árulkodóak lehetnek rólunk, hogy még robotok is igyekeznek megfejteni azt – iparágak élnek ezekből. Mindenki tapasztalta már, hogy mennyire testre szabottak például a Google vagy egyéb hirdetési szolgáltató reklámjai böngészés közben. Ez a nyomkövetéssel lehetséges. Egyre több böngészőben van lehetőségünk ezt letiltani, éljünk vele!

Világos tehát, hogy jól beazonosítható nyomot hagyunk magunk után az online térben, aminek következményei lehetnek. Személyes márkánknak digitális lenyomatai keletkeznek, ezek pedig már könnyedén elemezhetőek, akár programok segítségével is.

Ez nem ördögtől való, a digitális világ velejárója!

A digitális lányom – ami felkerül az internetre bármikor visszakereshető –: ez a mindenkori, tovább fennmaradó megjelenés a digitális térben. Ezekből következtetni lehet tevékenységeinkre, viselkedésünkre. Ezt szem előtt tartva jó, ha nem osztjuk meg nyilvánosan például az esti futás útvonalát, idejét, vagy hogy épp elmentünk nyaralni három hétre és üres a lakás. Ha mégis meg akarjuk osztani másokkal, akkor úgy állítsuk be, hogy csak azok érhessék el, akik a megfelelő bizalmi körbe tartoznak.

Az interneten rengeteg cég megannyi algoritmus dolgozza fel ezeket az információkat rólunk. Ezek alapján találunk személyre szabott hirdetéseket számunkra, szóval ha kellemetlen tartalom, hirdetés jelenik meg böngészés közben, annak leginkább mi lehetünk a forrásai. Ezt azzal tudjuk befolyásolni, hogy milyen oldalakat böngészünk, milyen hirdetésekre kattintunk.

Ingyenes vagy fizetős letöltés?

Ha valamit ingyen kapsz, akkor te magad vagy az árucikk! – állítja az ősi marketingbölcsség. Ez az online kereskedelemre is igaz.

Csudák nincsenek, sajnos nem jellemző, hogy a világ legnagyobb dobása a tiéd lehet. Például nem rég megjelentek az iPhone nyereményt hirdető oldalak mellett a Tesla nyereményjáték is.

Ezeknél a nyereményjátékoknál arról van szó, hogy megosztunk, lájkolunk egy oldalt, annak reményében, hogy nyerünk. A nyeremény persze elmarad, de a lájkkal feliratkoztunk egy oldalra, aminek később megváltoztatják a nevét és különböző hirdetések jelennek meg rajta, ugyanis több cég él közösségi felületeken való hirdetéssel, és olyan oldalakat választ hirdetési felületként, ahol több tízezer ember is láthatja termékét, szolgáltatását.

Esetekben ez azt jelenti, hogy az adatainkkal vagy kattintásainkkal egyenlítyük ki a szolgáltatás használatának árát. Ha facebookozunk, például személyre szabott reklámok nézegetésével „fizetünk” az ingyenes szolgáltatásért cserébe.

Veszélyesek lehetnek az ingyenes letöltést ígérő oldalak, torrentállományok is.

Az ingyen letöltés és fájlmegosztás veszélyes és illegális, viszont eredeti filmeket, játékokat, könyveket vásárolni túl drága lehet egyeseknek. Arany középútnak tűnnek azok a szolgáltatások, ahonnan sok esetben minimális összegekért vásárolhatunk zenéket, tekinthetünk meg filmeket vagy olvashatunk el könyveket. Az alkalmi letöltés mellett a havi díjas, forgalomkorlátozott letöltési lehetőségek is mostanában kezdenek kibontakozni. Ezeknél a szolgáltatásoknál garantált a minőség is, jogtisza és vírusmentes tartalmakhoz juthatunk.

És hogy ez hogyan kapcsolódik a személyes márkákhoz?

A felelős és etikus tartalomfogyasztás nagyban javíthatja megítélésünket, személyes márkánkat. Az igényes felhasználó támogatja kedvenc zenészeit, íróit, filmkészítőit azzal, hogy legális helyről szerzi be tartalmait.

Játékfüggőség

Figyelem! Itt is a megtevesztés lehetősége – az ingyenesnek hirdetett játékokban vannak beépített fizetős részek – semmi nincs ingyen!

Többször említettük már az igényes kifejezést. Egy tudatos felhasználó a szabadidejére is igényes.

A játék fontos, és az internetes játékok is nagyon szórakoztatóak. Tanulhatunk belőlük nyelveket, javíthatják reflexeinket, fejleszthetik logikánkat, de tudni kell mértéket tartani.

A túlzásba vitt számítógépes játékok rombolják társas kapcsolatainkat, tehát rossz hatással vannak kapcsolati tőkénkire is, és ellaposíthatja a személyiséget.

Aki csak a virtuális világban él, az a valódi világban halott, így igazi élményekből maradhat ki.

A játékban használt név alapján könnyen rábukkanhatnak a valódi személyre is egy egyszerű kereséssel,

így a gyerek viselkedésére még játék közben is érdemes figyelni.

Reméljük, hogy hasznos volt az összefoglaló és az előadás, kérjük próbálja meg átadni ezt a tudást gyermekének, rokonának, ismerősének. Használjuk tudatosabban az internetet és ne váljunk könnyen becsaphatóvá!

További hasznos információkért az alábbi honlapokat ajánljuk megtekintésre:

- <http://www.teachtoday.de/hu/>
- <https://www.telekom.hu/rolunk/fenntarthatosag/educacio/gyermekvedelem>